

LOCUL ȘI ROLUL BIBLIOTECII FILIALE DE LA FACULTATE ÎN STRUCTURA BTȘ UTM

Elena DOBRIOGLO, Viorica ȘCHIOPU

Biblioteca Tehnico-științifică UTM

Abstract: *Este argumentată structura de tip filiale a BTȘ UTM. În baza experienței bibliotecii filiale FCIM și FIMET sunt aduse dovezi privind calitatea colecțiilor, acordarea facilităților pentru utilizatori, îmbunătățirea relațiilor cu catedrele și cadrele didactice, în parte. Sondajul utilizatorilor confirmă importanța bibliotecii filiale.*

Cuvinte-cheie: *biblioteca, filială, colecție, utilizator, colaborare, deservire, activitate.*

Universitățile au menirea de a pregăti specialiști de înaltă calificare la nivelul celor mai exigente cerințe ale societății. Buna funcționare a universităților nu este posibilă fără biblioteci. Acestea din urmă sunt destinate să asigure acoperirea informațional-documentară a procesului didactic, educativ și de cercetare. În același timp, bibliotecile sunt centre de cultură și comunicare în vederea explorării tezaurului de cunoștințe și valorilor general-umane reflectate în publicații și alte surse documentare.

Biblioteca Tehnico-științifică (BTȘ) a Universității Tehnice din Moldova (UTM) are o structură complexă cu filiale la facultăți, ce permite organizarea logică și clară a accesului la informație, deservirea specializată și eficientă a utilizatorilor. Ea este singura universitate din Republică unde, practic, fiecare facultate dispune de o filială a bibliotecii. (UTM are 9 facultăți, acestea fiind deservite de 7 filiale ale bibliotecii; două filiale acoperind necesitățile de informare a câte două facultăți).

Conform DEX-ului filiala, este o instituție, întreprindere, asociație, organizație condusă și controlată de o unitate centrală.¹ Reieșind din această definiție putem spune că filialele bibliotecii UTM reprezintă mini-biblioteci cu colecții autonome, utilizatori săi, experiență distinctă, fiind totodată în subordinea administrativă a directorului Bibliotecii.

Amplasarea filialelor bibliotecii UTM în blocurile de studiu a facultăților oferă mai multe avantaje. În primul rând, este vorba despre apropierea teritorială: biblioteca fiind pusă la îndemâna utilizatorilor. Specificul deservirii studenților constă în faptul, că adesea împrumutul publicațiilor însoțește desfășurarea lucrărilor practice și de laborator, împrumutul fiind efectuat nemijlocit înaintea orelor. Astfel, contează operativitatea, or apropierea punctului de deservire bibliotecară este binevenit.

Un alt avantaj constă în aceea că filialele dispun atât de o colecție specializată de documente, ce corespunde profilului facultăților, cât și de publicații din domeniile adiacente, fiind posibilă satisfacerea intereselor speciale și multilaterale ale utilizatorilor.

Lucrul cu un număr relativ restrâns de utilizatori, contactele frecvente cu ei permit studierea sistematică și în adâncime a intereselor și necesităților (de specialitate și generale) utilizatorilor. Ca urmare este efectuată achiziția publicațiilor cu scop precis, sporește calitatea deservirii.

Specializarea muncii bibliotecarilor asigură operativitatea îndeplinirii comenzilor, satisfacerea amplă a cererilor. În același timp, sunt oferite servicii cu valoare adăugată, necesitățile informaționale ale utilizatorilor fiind satisfăcute nu doar în baza buletinului de cerere, dar și conform temelor, listelor, la fel prin suplینirea documentului solicitat lipsă cu altele din domeniul dat.

Deservirea utilizatorilor este înlesnită și de faptul că bibliotecile filiale dispun de propriul aparat de referință (catalogul sistematic al colecției filialei, catalogul publicațiilor cadrelor didactice ale facultății, colecția publicațiilor de referință), procesul de informare și regăsire a informației fiind rapid și efektiv.

Este benefică amplasarea bibliotecilor filiale în vecinătate cu decanatele, catedrele. Acest fapt facilitează coordonarea și cooperarea activităților de interes comun. S-au afirmat următoarele metode de colaborare:

- organizarea Zilei bibliotecii cu catedra;
- întocmirea listelor de publicații pentru achiziție conform programelor de studiu;
- întocmirea listelor pentru abonare la edițiile periodice conform specificului catedrelor;
- analiza colecțiilor în vederea deselecției documentelor de-actualizate;
- recepționarea listelor studenților înmatriculați și exmatriculați de la facultate.

Pe parcursul anilor s-au consolidat parteneriatele între filiale și cadrele didactice ale facultăților. În sălile de lectură profesorii efectuează consultații individuale și în grup, utilizând documentele din colecțiile bibliotecii. Sunt organizate în comun diverse manifestări cultural-educative.

Bibliotecile filiale se impun nu doar prin specificitatea muncii, dar și prin cultura organizațională. Fiecare din ele are propriile tradiții vizavi de asumarea responsabilităților în muncă, relațiile de comunicare, modul de organizare a activităților, stilul de conducere etc.

Biblioteca Facultății Calculatoare, Informatică și Microelectronică (FCIM) și a Facultății Inginerie și Management în Electronică și Telecomunicații (FIMET), la care ne referim în mod special, ca serviciu de ramură, a fost organizată în anul 1987. Prima echipă de bibliotecari ai serviciului, condusă de Feodosia Bivol, a inclus colaboratorii: Stoian Tanea, Bologan Nelea, Ucovscaia Liudmila, Buga Natalia. Din anul 2007 până în prezent în cadrul filialei activează șase bibliotecari: Dobrioglo Elena, Efros Maria, Șchiopu Viorica, Stratulat Elena, Filioglo Tamara, Calamanova Tatiana. În total, au lucrat în serviciu și în cadrul filialei 26 de bibliotecari. Conform opiniei martorilor, în funcție de moștenirea obținută și experiența actuală deducem că s-a dat dovadă de profesionalism, perseverență, dragoste pentru muncă, rezultatele fiind evidente: a fost creată o colecție bogată de publicații, s-a întocmit aparatul de referință, a fost instituită deservirea diferențiată a utilizatorilor. Colecția bibliotecii numără astăzi cca 74 mii u.m.; deservește 4542 utilizatori, împrumută 113,3 mii u.m.²

Actualmente, angajații bibliotecii își aduc aportul la dezvoltarea colecției în format electronic prin digitizarea publicațiilor solicitate frecvent de utilizatori. S-a întocmit agenda de adrese e-mail a cadrelor didactice FCIM și FIMET fiind distribuită selectiv informația bibliografică nouă în format electronic. Colaboratorii filialei au colaborat la alcătuirea biobibliografiei „Teodor Șșianu – pedagog și savant”.

Pe parcursul ultimilor ani filiala și-a concentrat atenția pe calitatea serviciilor, comunicarea eficientă cu utilizatorii, asigurarea confortului în spațiile de lucru (sălile de lucru, împrumut la domiciliu). Pentru informarea permanentă a utilizatorilor despre serviciile și produsele bibliotecii s-au elaborat diverse materiale promoționale: „Ghidul Bibliotecii filiale FCIM și FIMET”, „Repertoriul publicațiilor periodice. Filială FCIM și FIMET”, „Bine ați venit la Biblioteca FCIM și FIMET”, „Biblioteca filială FCIM și FIMET - suport informațional pentru cititori”, „Biblioteca electronică în ajutor utilizatorilor FCIM și FIMET”.

Ca centru de comunicare, filiala desfășoară diverse activități științifice și cultural-educative, oferind utilizatorilor multiple oportunități de informare, cunoaștere și dezvoltare. Anual, în cadrul programelor „Biblioteca în ajutor licențiatului”, „Orizontul profesiei ingineresti”, „Sunt student – voi fi și cititor” (programe comune pentru toate filialele) se aplică forme și metode de lucru interactive: dispute, seminare, întâlniri cu personalități notorii, expoziții de publicații etc. Fiind o bibliotecă de facultate, filiala asistă la manifestările organizate de catedre și cele două facultăți desemnate pentru acoperire informațională. De ex: Facultatea FIMET o dată la doi ani organizează Conferința Internațională *Telecomunicații, Electronică, Informatică*, în cadrul căreia biblioteca filială organizează expoziții de publicații, incluzând în structura expozițiilor și alte categorii de documente decât cărțile, lărgind conținuturile, schimbând design-ul, utilizând prezentarea orală etc. Sunt semnificative în acest sens titlurile expozițiilor: „*Lucrările cadrelor didactice ale facultății*”, „*Periodica în ajutor procesului didactic*”, „*Datele jubiliare ale profesorilor facultății*”. În anul 2013 filiala FCIM împreună cu catedra Informatica Aplicată a desfășurat Conferința „*Dependența tinerilor de vicii*”, disputa „*Catastrofele Terrei*” etc.)³

Filiala FCIM și FIMET participă la activitățile și manifestările comune ale BTSȘ și campaniile universitare așa ca: „*Primăvara cărților la UTM*”, „*Nocturna bibliotecilor*”, „*Anul european la UTM: participă și tu*”, „*Ziua ușilor deschise la UTM*”.

În scopul dezvoltării profesionale, personalul bibliotecii filiale în cauză, precum și a celorlalte filiale participă la acțiuni de formare continuă - activități de instruire cu scop precis, conferințe științifice și practice. În ultimii ani, de exemplu, colaboratorii bibliotecii au audiat cursurile: „*Utilizarea calculatorului pentru bibliotecari*” (2012), „*Managementul inovațional al instituțiilor info-documentare*”(2014), au studiat în cadrul atelierului profesional „*Referințele bibliografice: tipuri, metodologii, evidențe*” (2013).

Sunt stabile relațiile de coordonare și cooperare între filialele bibliotecii. Acestea vizează: informarea reciprocă, schimbul de experiență, organizarea în comun a activităților, transferul publicațiilor. În privința ultimei mențiuni este semnificativ exemplul: din cauza modificării unor specializări la facultatea FCIM, în anul 2014 s-au transferat de la filiala FCIM și FIMET la filiala FIMET 158 de publicații.

Pentru a elucida utilitatea filialei am efectuat un sondaj de opinii. Sondajul s-a realizat pe un eșantion de 110 utilizatori, în perioada octombrie-decembrie, 2014. Concretizăm: biblioteca filială este amplasată în blocul de studiu a FCIM, iar studenții FIMET sunt nevoiți să vină la bibliotecă din blocul central de studiu, timpul de deplasare ocupând cca o oră. Deci, condițiile respondenților de utilizare a bibliotecii sunt diferite. Chestionarele au fost repartizate în mod egal la ambele facultăți.

Chestionarul a cuprins cinci întrebări cu mai multe variante de răspuns.

La întrebarea *Cât de des frecvențați biblioteca?*, utilizatorii filialei FCIM 44 persoane (80% din respondenți) au menționat că vizitează biblioteca săptămânal, 11 respondenți (20%) au mărturisit – lunar. Utilizatorii bibliotecii FIMET - 23 persoane (42%) au spus că vin la bibliotecă săptămânal; 22 persoane (40%) au menționat - lunar; 10 persoane (18%) au răspuns - anual.

Vizavi de întrebarea *Ce surse împrumutați de la bibliotecă?*, respondenții ambelor facultăți au dat răspunsurile: a) manuale; b) indicații metodice și de laborator; c) cursuri. Împrumutul edițiilor periodice și a publicațiilor științifice nu s-a scontat cu vre-un răspuns. Ca atare, rezultatele la întrebarea dată nu sunt semnificative, deoarece din practică cunoaștem că publicațiile științifice și periodicele sunt solicitate frecvent, doar că în semestrul II, când utilizatorii lucrează asupra tezelor de an și de licență. Presupunem, că termenul de realizare a sondajului a influențat în cazul dat răspunsurile.

La întrebarea privind doleanțele vizavi de locul de amplasare a bibliotecii cu variantele de răspuns: *blocul de studiu, bibliotecă cu sediu separat, indiferent*, respondenții ambelor facultăți care frecventează săptămânal sau lunar biblioteca au apreciat prezența bibliotecii în blocul de studiu. Cei care au spus că vin anual la bibliotecă (18%) au manifestat indiferență față de locul de dislocare a sediului ei.

Privitor la întrebarea *Cum apreciați facilitățile acordate de filiala bibliotecii?*, cu variantele de răspuns: a) apropierea teritorială; b) adecvarea colecției de publicații la necesitățile utilizatorilor; c) operativitatea deservirii; d) comunicarea cu bibliotecarul, respondenții au fost rugați să evalueze calitatea facilităților, în limitele punctajului 1-5. Astfel, respondenții FCIM au acordat cel mai mare punctaj (5 și 4) opțiunilor: apropierea teritorială, operativitatea deservirii și comunicarea cu bibliotecarul. Cu regret cel mai mic punctaj a fost oferit calității colecției de publicații (3-2 puncte).

Utilizatorii bibliotecii FIMET au apreciat cu punctajul 5-4 „operativitatea deservirii” și „comunicarea cu bibliotecarul” și au rămas nemulțumiți de apropierea teritorială și calitatea colecției de publicații (3-2 puncte).

Chestionarul a fost încheiat cu solicitarea sugestiilor și opiniilor utilizatorilor vizavi de întrebarea *Cum vedeți o bibliotecă studentescă?* Respondenții au fost activi, majoritatea au optat pentru multiplicarea numărului de calculatoare în bibliotecă, diversificarea serviciilor informatice, îmbunătățirea asigurării cu publicații a unor domenii, teme, subiecte, procurarea manualelor într-un număr mai mare de exemplare. O parte din subiecți au menționat că sunt satisfăcuți de starea actuală a filialei.

Astfel, sondajul a demonstrat că: respondenții, în general, apreciază pozitiv activitatea bibliotecii filiale; apropierea teritorială a filialei are o influență mare asupra frecvenței vizitelor la bibliotecă; preferințele de bază ale studenților vizează adecvarea colecției de documente la necesitățile informaționale și asigurarea operativității deservirii.

În concluzie: a/ structura de filiale a BTȘ prezintă avantajele: colecții specializate, apropierea teritorială de procesul de studii, rapiditatea deservirii, cunoașterea mai bună a intereselor de informare și lectură ale utilizatorilor, dezvoltarea unor relații eficiente cu factorii de resort ai facultăților și cu utilizatorii; b/ biblioteca filială FCIM și FIMET, prin întreaga sa activitate, justifică importanța structurii biblioteconomice de filiale; c/ utilizatorii sunt satisfăcuți de existența bibliotecilor filiale (pe exemplul filialei FCIM și FIMET), apreciază activitatea lor, sunt interesați de îmbunătățirea stării lucrurilor.

Referințe bibliografice:

1. COTEANU, I., SECHE, L., SECHE, M. Dicționarul explicativ al limbii române. București: Univers enciclopedic, 1998. ISBN 978-9739-24-329-2.
2. Raport de activitate a bibliotecii filiale FCIM și FIMET pe anul 2014 [BTȘ UTM]. Chișinău, 2014, p. 2. Nepubl.
3. Raport de activitate a bibliotecii filiale FCIM și FIMET pe anul 2013 [BTȘ UTM]. Chișinău, 2013, p. 3. Nepubl.